

ОСОБЛИВОСТІ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

*Іван Немченко, Віталій Ляховський,
Олександр Ковальов, Олександр Люлька,
Геннадій Баля, Тамара Городова-
Андрєєва, Анастасія Ляховська,
Роман Рябушко*

*Вищий державний навчальний заклад
України «Українська медична стоматологічна академія»
м. Полтава, Україна*

***Анотація.** Для студентів відкрилася необмежена можливість навчатися за інтересом. У період становлення й укріплення ринкових відносин у суспільстві можуть виникати труднощі, які негативно впливають на формування громадянської позиції майбутніх фахівців, на формування національної ідеї та патріотичне виховання студентів. У такий час поруч із суб'єктом навчання повинен знаходитися вчитель, наставник, здатний своїм словом, прикладом, вмінням науково аналізувати події попереджати хибні вчинки. Виховання має бути тісно пов'язане з процесом навчання.*

***Ключові слова:** викладач, модернізаційні реформи, інноваційний розвиток, компетентність, професійне мислення.*

Поступальний розвиток суспільства, що змінив свої економічні орієнтири, ніколи не відбувається без протиріч. У суспільстві, яке без вагань змінило етап свого розвитку, яке формує нові економічні відносини, створює відповідну ідеологічну надбудову, котра має обслуговувати ці відносини, можуть виявляти себе чинники негативного

впливу на свідомість студентів, які заважають пошукові знань, уповільнюють формування громадянської позиції [1]. Зміна економічного укладу, безсумнівно, породжує зміни у психологічній сфері спільноти. Відбувається складний процес переорієнтації, переоцінки цінностей, зміни ідеологічної сфери.

Найвпливовіше на свідомість спільноти діє розшарування, поділ суспільства на багатих і бідних. При цьому кількість людей другої із зазначених градацій стрімко збільшується. В економічно потужних країнах бідних під свій захист бере держава. Це відбувається і в нашому суспільстві: боротьба з бідністю проголошена пріоритетом влади. Водночас змагання за усвідомлення спільнотою майбутнього, боротьба за переконання громадян, за їхній «розум», за формування нової якісної суспільної свідомості – найголовніше завдання сьогодення, бо кожна прогресивна ідея, котра оволоділа масами, перетворившись у виразника їхнього буття, стає рушійною силою суспільства. Складовими її виступають: національна ідея, громадянська свідомість, патріотизм. Завдання державної ваги викладачів, наставників студентів у даний час бачимо у подвоєнні зусиль з метою забезпечення реалізації національної ідеї, прискореного руху до майбутнього, забезпечення добробуту громадян, всебічного розвитку особистості.

У наш час поруч із студентом має постійно перебувати постать небайдужого вчителя, викладача, наставника, мета якого дуже важлива: своїм життєвим досвідом, своїм прикладом, своїм словом допомагати становленню особистості майбутнього фахівця. Формувати у нього прогресивну громадянську позицію, впотужнювати національну ідею, направляти у правильне річище патріотичні поривання і вчинки. Та найголовніше – навчити майбутнього фахівця самостійно мислити [2]. Шукати правильні відповіді на значущі питання, які ставить життя, приймати осмислені рішення, використовуючи як власний, так і досвід, попередників, світової спільноти [3–6].

Виступаємо за єднання активних зусиль викладача і студента у питаннях виховання, формування фахівця-патріота, фахівця громадського діяча з активною життєвою позицією. Але при цьому не потрібно відокремлювати виховання від процесу навчання. Ідея патріотизму в роботі викладача ЗВО нині має бути піднесена на рівень його професійної майстерності. Проведення такої роботи у традиційній формі виховних годин, за визнанням самих студентів, призводить до негативного сприйняття, сприймається як спроба нав'язати певні погляди, переконання. Ми за органічне поєднання цих двох важливих психологічних процесів, чому сприяє організація навчального процесу.

Студенти – люди розумні і кмітливі. Вони безпомилково розрізняють фальшивість і втрачають довіру до співрозмовника. Проголошене і закріплене в Основному законі держави право на безкоштовну медичну допомогу не завжди виконується. На наш погляд, для цього є ваговиті підстави. Головна з них – економічна неспроможність суспільства у перехідний період утримувати громіздку, великозатратну, не завжди раціонально сплановану й організовану медичну допомогу. Проте навіть у важкий економічний період держава повністю утримує численний медичний персонал, медичні заклади, окремі медичні програми. Перспектива – за ефективною організацією медичної допомоги, якістю роботи медичного персоналу, використання резервів підготовки фахівців. Означені причини повинні розуміти і медичні працівники, і хворі. Відповідь на виклики завжди буде неповною, якщо не буде взято до уваги вкрай наспілу реорганізацію медицини, про яку мріє і необхідність якої розуміє вся спільнота.

У студентів намагаємося вселити віру в майбутнє, яке прийде тільки тоді, коли зросте економічний потенціал держави. Кожен знайде своє місце у сфері виробництва і розпочне нелегку працю, втілюючи в життя національну ідею. До настання очікуваного часу невідкладним завданням усіх свідомих громадян і, першою чергою, носіїв

найгуманнішої професії лікаря слід уважати забезпечення здоров'я спільноти, піклування про підростаюче покоління, забезпечення розвитку особистості без огляду на особисту моральну комфортність та матеріальну забезпеченість. Наголошуємо на цьому, бо переконані, що сьогодні роботу лікаря у поліклініці, в іншому закладі, який забезпечує здоров'я громадян, варто порівнювати з боротьбою за волю, свободу, національну незалежність.

Переважна більшість студентів медичних ЗВО – діти громадян України. Відокремившись від близьких на час навчання, вони продовжують жити інтересами родини, ділять з нею радість і невдачі. Їх цікавлять бодай незначні соціально-економічні події у сенсі можливого впливу на буття близьких. Таке чуття єдиної родини, яке свідчить про єдність спрямованої виховної роботи у сім'ї, школі, закладі вищої освіти. Органічне поєднання соціально-економічних інтересів спільноти та її майбутнього авангарду – студентів – відчувається уповні в найвідповідальніший період прийняття доленосних рішень суспільством – виборів різних гілок влади. Одразу ж зауважимо, що за вкоріненою традицією ми ніколи не закликаємо студентів, відкрито чи приховано, надати перевагу певній особі, окремому об'єднанню. Сучасні студенти цього і не сприймуть.

Успішно розібратися у сьогоднішньому сплетінні різних поглядів на перспективу прискореного розвитку суспільства студентам допомагають природні розмови про такі морально-етичні прояви, як патріотизм, національна ідея, громадянська свідомість та ін. Виховувати у стінах аудиторії стало важко. Формувати патріотів вдалося б значно легше, якби сьогодні повнилося лише позитивними зрушеннями у суспільному житті. У кожному суспільстві таке трапляється рідко, бо розвиток відбувається через протиріччя. Вплив сьогодні у такий період на свідомість студентів діє ефективніше найщирішого слова, вдалого прикладу з минулого, сучасного.

Патріотизм – глибоке усвідомлення, концентрований вихід, виявлення у конкретних діях, учинках, думках і висловленнях людей глибокої поваги до країни, свого народу, його історії, сьогоденного і майбутнього, забезпечення вільного розвитку особистості. Загальнодержавний патріотизм потребує надійного наукового оертя. Сформованими патріотами не народжуються. Патріотизм виховується, формується. Навіть у непростий час суспільство сповнене патріотичних дій. Свіжі в пам'яті патріотичні вчинки лікарів. Виїжджаючи вдень і вночі в осередки спалаху грипу без достатніх запобіжних засобів, лікарі хворіли самі й гинули від цього недугу. Це продовження історичних вчинків медичного персоналу, глибоке розуміння відповідальності за долю нації, правдива боротьба за реалізацію національної ідеї. У розумінні представників медичного фаху національна ідея – це здоров'я нації.

Таким чином, навчання, формування майбутніх фахівців, становлення їхньої громадянської свідомості відбуваються в період суперечливих поглядів на шляхи прискореного розвитку суспільства.

У період становлення і зміцнення ринкових відносин у суспільстві відбуваються події, які можуть негативно впливати на формування фахівця. До таких відносимо неоднозначне розуміння окремими групами спільноти шляхів прискореного розвитку суспільства в реальному часі. Допомогти впоратися з можливим негативним впливом суспільних явищ на свідомість студентів повинен викладач, наставник шляхом навчання законам мислення на основі наукових закономірностей розвитку суспільства.

Література

1. Василюк В. М., Кравчук Н. В. Основи клінічного мислення. *Медична освіта*. 2004. № 3-4. С. 33–36.
2. Гіленко І. О., Дем'янюк Д. Г., Ляховський В. І. та ін. Формування суспільної свідомості у студентів медичних Вузів. *Медична освіта*. 2006. № 4. С. 39-42.
3. Гіленко І. О., Дем'янюк Д. Г., Ляховський В. І. та ін. *Сучасні проблеми навчання*: матеріали навч.-метод.

конференції «Організація навчального процесу в умовах кредитно-модульної системи: досвід і проблеми», Полтава, 2006, С. 12–15.

4. Гіленко І. О., Дем'янюк Д. Г., Ляховський В. І. та ін. Формування суспільної свідомості у студентів медичних. *Медична освіта*. 2006. № 4. С. 39–43.
5. Гіленко І. О., Дем'янюк Д. Г., Ляховський В. І. та ін. Місце виховання та навчання у формуванні суспільної свідомості студентів. *Світ медицини та біології*. 2007. № 1. С. 94–97.
6. Пішак В. П., Коломієць М. Ю. Місце і значення медичної психології в оновленому суспільстві України. *Медична освіта*. 2004. № 1. С. 19–24.

***Summary.** Students have an unlimited opportunity to study with interest. In the period of formation and strengthening of market relations in society the difficulties can make a negative impact upon the formation of the civic position of future professionals, the formation of the national idea and patriotic education of students. At such period, next to a student should be a teacher, a mentor, who is capable, who possess the ability to analyze events scientifically in order to prevent wrongdoing. Education should be closely linked to the upbringing process.*

***Key words:** lecturer, modernization reforms, innovative development, competence, professional thinking.*
